

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6-25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. Od 1. julija doma 6 Din. več, v inozemstvo 12 Din. več. Doma se lahko v blagi plača.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 800 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%. — Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Ka nam je potrebno?

Slovenska krajina má dosta potrebóč. Edne so gospodarske, to je pomenkanje zemlé i dela; s tem je združeno iskanje dela v tujini. Jezere naših delavcov ide vsake leto v Nemčijo i Francijo na to pa malo mislimo, kakše so njihove *düševne* potreboče, gda živéjo duge mesece daleč z doma brezi reči staršov, dühovnika i krščanskoga lista. Da mori vse prebivalstvo letos posebno velka gospodarska stiska, to je vsem predobro znano. Té nevole mi sami nemremo odpraviti. Poleg telovnih nevol pa nesmimo pozabiti na *düševne potreboče Slovenske krajine*. Edna izmed njih je sobočka gimnazija, ki má samo štiri razrede. Te dni se začne novo šolsko leto, za spopnitev naše gimnazije pa se je zvün Novin očivesno nišče ne geno.

Dnes se ščemo staviti pri ednom samom, posebnom pitanji, štero lejko rešimo sami i je že zadnji čas, da ga začnemo prav rešavati. To je *düševno življenje* v Slovenskoj krajini.

Cerkev skrbi za jákostno, versko življenje. Kem bole se ravnamo po njoj, tem bole popuni ljudje smo. Ali versko življenje je samo deo našega življenja. Naš düh pa žele spoznavati tüdi svet i njegovo življenje, ka lepo dopuni versko čütenje i mišljenje. Težko je najti dnesden kmečkoga človeka, ki ne bi nikaj márao za to, ka se godi okoli njega, blüzi i daleč po sveti, ki ne bi stalno čteo knige i novine, si bogato svoje znanje i spoznanje, si plemenito mišljenje i čütenje. V našoj krajini je precí inači kak indri med Slovenci. Mi smo do oslobojenja ne meli slovenskih šol, zato se je čtenjè pri nas ne moglo tak vkoreniniti kak indri. Iz toga shája, da so indri v vngom naprej od nas, ka je ne naša krivda. Je pa naša dužnost, da se trüdimo zamüjeno popraviti. Mladi rod, ki se že trinajset let v šolaj slovenski vči, dosta več i raj čte kak starejši. Zato pa trbe mladini, tak starejšoj kak mlajšoj, dati priliko, da ne zaostane. Kak si to mislimo, ščemo na kraci v sledéčem povedati. Vüpamo se, da se oglasi što, ki že skuša tak delati med našim ljudstvom, pa nam pove kaj več.

Ludje, ki so obiskávali višje šolé pa tüdi v življenji opravljajo z vékšega düševno delo, morajo svoje znanje vsigdar dale spopunjávati. Njim je lejko najti pot i pomoč, po šteroj to dosegnejo. Žmetno pa je kmečkomi človeki, ki cele dneve z rokov dela, priti samomi do knjig, do vékšega znanja. Ka je pa ne mogoče ednomi, to jih zmore več. Zato je potrebno, da se tisti, ki radi čtejo i kaj znajo, *združijo*. Pomagati njim more pri tom kakši šolani človek, domači dühovnik, vučiteo ali što drügi. Tak se z malim, čisto prosto i lejko začne tüdi v najbolje zapüščenoj vési

lepše življenje, ki pokaže ludem prek domačega plota, mimo vsakdenšnjih nevol. Kakše naj bo delo takših družtev, to more spoznati šolani voditeo sam. V Slovenskoj krajini je nekaj takših „prosvetnih“ ali „izobraževalnih“ družtev, ki pa bole dremlejo. Tistim, ki nemajo nikšega društva, bi na kratko povedali tak:

Namen takšega društva more biti, da širi med ludmi *plemenitost* v mišljenji i djani, *znanje* i s tem zanimanje, veselje do düševnoga življenja. To se pa dá dosegnoti na dosta načinov. Že to, da se ludje zbirajo, si sküпно kaj pogučijo i delajo, pripomorejo k lepšemi sküpnomi življenji dnes, gda vidimo med sebov telko neprijateljstva. Mladina naj hodi še zdaj po lepšoj poti, te de nam lepša tüdi prišestnost. Človek, ki rad čté, se vči i tak goji svojega dühá, svoje čütenje — takši človek nemre biti slab. Zato lejko dobro delo v družtvu dosta pripomore k bole plemenitomi, poštenomi življenji vsega naroda. Če pomislimo na najbolje grobe slabosti našega ljudstva: na pijanost mladine pa na bitje — te moramo preskrbeti mladini poštenejše veselje. Ne misli pa, da so društva samo zato, da bi krotila divjost v človeki, ne! Društva, ki skrbijo za izobrazbo, naj bodo pot, po šteroj leži pride človeški düh do svojega cila, ki je: *popunost i lepota*.

Najbole návadno delo v družtvu so različna *predavanja*, ki preprosto razlagajo zgodovino našega naroda, opišüjejo našo domovino, kažejo življenje i boje po vsem sveti; pomagajo vsakomi posameznomi, da lejko sam dale išče več od vsega, ka ga veseli. Pomali se preprosti člani družtev sami navadijo nastopiti s kakšim predavanjom. Tak si pridobijo prilicnost v mišljenji i govori, ka vsakomi prav pride.

Posebno veliko skrb mora meti društvo za *knjižntco*. To je vrec vsakomi mislečemi človeki, iz šteroga dobi veselje, plemenitost i znanje. Kniga nam naj postane stalen dober prijateo. V začetki je dobro, da čtejo knige vsi sküпно: tak se privadijo pravoj književnoj slovenščini i se navadijo prav čteti, tak da opazijo vse lepote, štere so skrite v knigi. Dober voditeo ravno s knjigami lejko najbolje obogati dühá, če prav pokaže že mladini, kak trbe čteti. Pravijo, da smo Slovenci med prvimi narodi na sveti, ka se tiče düševnoga življenja (omike) — to záto, ar se med našim narodom dosta čté. Naj ne zaostaja tüdi naša krajina!

Da se vči mladina *igre*, stem pridobi sama pa tüdi drüгим napravi čisto veselje. Dobre igre se naj vdomačijo tüdi med nami, nikak pa ne neslane, prazne burke. Tüdi veséla igra more meti v sebi dühá. V tom pogledi čaka naša društva posebna težavna i potrebna naloga.

Potrebno delo v družtvu je skrb za

lepo *spevanje*, ka pa žele dobroga vodite-la. Tüdi v tom pogledi se lejko dosta dobroga dosegne.

Što nekaj več zná kak gizdav biti na prazno pamet, to je tisti, ki skrbi za svojega *dühá* tak, kak smo popisali, tisti bo dober z vsakim. Takši človek bo tüdi *samostojen*, dobro premisli vse, ka čüje i vidi, ne dá se zapelati praznomi guči. Ravno to je tisto, ka nam v Slovenskoj krajini preveč trbe: čuvati, ka je naše i ne se dati trositi od vsakšega vetra! Naši ludje so včasí prelejkomišleni: menje verjejo resnomi, spametnomi domačemi človeki — hitrej pa kimajo tühinci, ki ga ne poznajo, pa njim prázna obečánja dávle.

Nigdar se ne dajmo zapelati nikšemi kriči, praznomi, slabomi nagučávanji. Premislimo, ka je dobro za nas — i za tisto se trüdimo! Bojmo stalni, značajni! To dosegnemo lejko z dobrim čtenjom i z vsem, ka nam dajo prosvetna društva. *Oživimo takše društvo* v vsakšoj vési skrbimo za düševni napredek Slovenske krajine!

Pravila Agrarne zadruge odobrena.

Občni zbor Agrarne zadruge je 29. junija spremeno ništerne paragrafe zadruge. Spremembe je Mariborsko okrožno sodišče Firm 755/32 — Zadr. III. 61/16 odobrilo.

Jeli zadruga nede več zagovarjala agrarnih interesentov — svojih kotrig? Ešče bole kak dozday. Izostali so iz pravil tisti paragrafi, šteri so gučali od pogajanj za odküp zemle za njeno ceno. Ar je pa agrarni zakon vsem špekulacijam zaprot s tem, da je določo ceno agrarnoj zemli, zato je agrarna zadruga te paragrafe izpüstila iz svojih pravil, jih nadomestila z novimi. Ti novi paragrafi gučijo od toga, ka de agrarna zadruga pomagala odplačüvati svojim članom agrarno zemlo, kda je oni ne bi mogli. Zadruga naimre leže dobi posojilo kak siromaški interesent. *Zato zdaj ne bi smeo fallti iz agrarne zadruge nieden agrarni interesent.*

Ar je agrarni zakon rešen, je agrarna zadruga po svojih prvotnih pravilaj, sprejela v svoje naroče vse naše polodelce i drüge stanove, da vsem pomaga v toj velkoj gospodarskoj i jakostnoj stiski.

Naslov zadruge je zdaj sledeči: „*Agrarna in gospodarsko podporna zadruga za dravsko in savsko banovino v Črensovcih reg. zadruga z neomejeno zavezo.*“ Tak se imenüje odsegamao naša zadruga, za vse je, ar vse ljubimo i vsem ščemo pomagati. To najbolje posvedoči namen zadruge, ki se glasi: *Namen zadruge je s skupnim, iz medsebojne ljubezni izviračim delom svojih članov pospešiti, da se agrarna reforma, upoštevajoč vse zakone pravičnosti, za interesente čim pravičneje izvede, zlasti, da se njim pomaga pri odplačilu agrarne zemle.*

Svet reši samo lübezen Jezušovih ran! V te namen širite Novine!

Namen zadruga je tudi skrbeti za pospeševanje gospodarstva in gospodinjstva svojih članov ter njim nuditi v potrebi moralno in gmotno pomoč. Kak vidite iz tega namena, bo zadruga pomagala pri odplačilu agrarne zemle i davala moralno in gmotno pomoč, to se pravi, da bo pomagala s tanači i penezi. Vse pa brezplačno po svojih pravilaj. Pravila agr. in gosp. podporne zadruga bomo v Novinaj razlagali.

Kama se naj obrnem, ka naj včiniim ?

Tak se vnogokrat spitalvejo v življenji ljudje, kda spadnejo v nevolu, iz štere ne vejo najti poti. V takšoj nevoli se znajdejo vsako leto naši abiturijenti, to so tisti, šteri so napravili maturo na srednjoj šoli, posebno na gimnaziji. Kda človek napravi maturo, te se znajde v nekšem čudnom položaji, eli bolše povedano, v žmetnom položaji. Ne vala to za vsakšega abiturijenta, vala pa to skoro za vse abiturijente naše krajine. Tomi je pa vzrok v prvoy vrsti siromaštvo, v šterom živemo, v drugoy vrsti pa so tomi krivi vnogi stariši i tudi abiturijenti sami.

Po maturi se lahko študent odloči za edno ali za drugo pozvanje: edni se ido včit za duhovnike, drugi za profesore, za zdravnike, za fiškališe, za sodnike, za inženere itd. Če ma človek za svoj študij na razpolago vsa potrebna sredstva, te se je pač ne tak teško odločiti za eden ali drugi stan. Če pa toga nega, te je ta odločitev žmetna i povzročča človeki vnogo skrbi. To pač najbolje znajo tisti, šteri so se, ali se pa ravno zdaj nahajajo v takšem položaji.

Ne je vseedno, či si človek zbere kakšište poklic, samo naj si ednoga zbere. Ne! Poklic mora biti takši, do šteroga čuti človek veselje i za šteroga ma sposobnost. Zato je pa potrebno, ka človek dobro premisli, v šterom stani bo najbolje mogeo izrabiti svoje zmožnosti, gde bo največ mogeo včiniti dobroga svojemi bližnjemi, svojemi narodi i sam sebi. Predvsem je teda potrebno, ka si človek izbira svoj poklic popolnoma svobodno.

Zgodi se pa večkrat, ka stariši prisilijo svojega sina za eden ali drugi poklic. — Samo to moraš postati, či ščeš, ka boš duže meo od doma podporo, ovači te pa ne spoznamo več za svojega i podpore od doma več ne čakaj. — Tak večkrat zapovidavlejo stariši svojemi sini. Sin je premalo odločen i iz lübezni i pokorščine do svojih roditelov posluhne njihovo želo, spuni njihovo zapovid. Oča pa mati sta vsa srečniva, sin pa ostane nesrečen vse življenje.

Tüdi se dogaja pri nas, da koga siromaštvo prisili k tomi, ka se odloči za poklic, za šteroga ga je Bog ne stvoro. Tüdi na te način se je človek proti svojoj pameti odločo za stan, v šterom nede mogeo z uspehom delati, v šterom de nezadovolen i nesrečen.

Celo to se dogaja, ka se što odloči za eden ali drugi poklic zavolo častihlepnosti. Dečko napravi maturo, doma so siromaški, on bi pa na vsakši način rad dosegnu akademsko izobrazbo, zato ar ne bi rad bio menje kak so drugi njegovi tovariši. Tüdi takši človek ne bo v življenji srečen.

Najhüjše je pa to, ka se na opisane načine silijo naši obiturijenti v bogoslovje. Duhovniški stan je povišani nad vse druge. Najlepši i najvzvišenejši je, pa tüdi najžmetnejši je. Duhovnik biti se pravi zatajiti samoga sebe i ziveti samo za druge. Či so vsi ljudje krühborci, duhovniki to ne bi smeli biti. Pa je vseedno dosta takših, šteri se odloči za duhovnika zato, ka je to najbolje gotova služba, gotov krüh. Vsi znamo, kelko lahko dober duhovnik dobroga včini, znamo pa tüdi to, kelko slaboga napravi duhovnik, šteri je za duhovnika ne pozvani. Bolše je teda, či mammo samo ednoga dobroga duhovnika, kak pa či mammo deset slabih, ali pa, bolše je, či ga spoj nemamo, kak pa či mammo slaboga.

Zato pa bojte previdni posebno tisti stariši, šteri mate sina, ki stoji ravno zdaj na križopotji i se odloča za svoj poklic.

Lehko njemi date dober tanač, na nikši način ga pa ne silite k ednomi poklici i drugoga njemi ne branite.

Pa tüdi vi dečki, šteri si ravno zdaj zbirate poklic, posebno tisti, šteri se ščete posvetiti duhovniškomi stani, dobro premislite, či ste v istini za te stan sposobni i či ste se zaistino odločili za njega z namenom, ka ščete postati pravi duhovniki, pravi namestniki Kristušovi. Zapomnite si i premislite Kristušove reči, štere je povedao svojim apoštolom: „Ne ste vi mene zbrali, nego jaz sem vas izbrao.“ Job.

Ka je narodno ?

Telko se čuje i čté, ka je to delo „narodno“ (da bole čedno zgleda, pišejo „nacionalno“), tisto društvo „narodno“ itd. Na zadnje je že vse — „narodno“, samo narod sam ne!

„Narod“ pomeni nekaj vzvišenoga, ar so to vsi naši očaki, mi vsi, ki gučimo isti jezik, mámo isto čütenje, iste navade, isto duševno življenje. Če što nekšo reč, štera nekaj velkoga pomeni, preveč rabl, te njoj vzeme njeni pravi pomen. Posebno se to zgodi, če gučijo tak ljudje, ki so včera toga „naroda“ ešče ne poznali; dale ljudje, ki so ne prečteli niti edne slovenske knjige, ne poznajo niti ednoga slovenskoga pisatela ali znanstvenika, ne poznajo slovenske zgodovine itd. Nišče nema pravice, da bi pravo: „to je narodno“ — če niti ne pozna tistoga, ka v istini je narod.

Večkrat se zgodi, da ljudje kričijo, da oni „delajo za narod“ — v istini pa samo za svoj žep! Velki slovenski pisateo Ivan Cankar je dosta ostroga napisao proti takšim ljudem, ki v istini služijo sebi, narod pa blatijo.

Reč „narod“ je takšega spoštüvanja vredna, da žali narod, što je nevredno spregovori. Večkrat pa što ravno s tem, da pravi: „to je narodno“ — svoj narod zataji!

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

Slovani so bili prvi učitelji Madžarov. Že prle smo spoznali, da so bili Madžari jako krvoločen, divji pastirski narod, šteri se je selo iz ednoga kraja na drugi kraj. Pa takši je ostao več sto let, čeravno da so prišli Madžari v zvezo z drugimi bole kulturnimi narodi, kak so sami bili. Dosta časa je preteklo, da so postanoli mirolübnj polodelci, za krščanstvo i omiko sprejemlivi ljudje. Ešče v 12. stoletji nam je znano, da Madžari ešče zmerom najrajši prebivajo po leti v šatoraj, s šterimi se selijo iz kraja v kraj, proti zimi si pa poiščejo svoje siromaške kuče, da v njih prezimijo. Zanimivo je, da so Madžari svojo prvo omiko ali kulturo dobili s posredovanjom Slovanov, posebno od Slovincov, šteri so ešče očuvali v Panoniji. Najbolši svedok zato je madžarski jezik, šteri ma ešče dnes dosta slovenskih reči za vse one stvari, šteri so bile prlé bojevitomi, krvoločnomi narodi neznane i štere je komaj te spoznao i se je navčo, gda je prišeo s Slovani v zvezo.

Zato je gotovo, da so Slovinci Madžarom bili prvi učitelji v polodelstvi. Zato je dosta madžarski reči, štere zazname-

nüjejo pole, njegove lastivnosti, različne stroke polodelstva i kmečko šker, slovenskoga vrelca: n. pr. jaron (jarem), kola (kola), taliga (talige), szán (sani), lemes (lemeš), kasza (kosa), szita (sito), jaszol (jasli), bot (bat), darong (drog), patak (potok). Madžari so ne samo prevzeli od Slovincov imena polodelstva, orodja, liki so tüdi prevzeli svojo narodno nošo, belo prtenu obleko z dugov robačov (srakico) i šörkimi hlačami i z njimi vred so prišla v madžarski jezik tüdi slovenska imena za posamične dele narodne noše, kak n. pr. csapka (čapka, kapa), gatyá (hlače), guba (güba), kapa (kapa), kozsok (kožüh), palást (plašč), ruha (rüha). Pa če tüdi poznamo stare madžarske hiše, bode-mo vidli, da so njim bili pri gradbi hiš mojstri Slovinci. Od Slovincov so se Madžari navčili zidati hiše i preproste utrdbe z ilovnatimi ali lesenimi ograjami, od Slovincov so prejeli mero i penez, različne vrste rokodelstva, pohišstva, okraske, godbo i igre. Ešče dosta drugih reči je v madžarskom jeziki, štere so si Madžari sposodili iz slovenskoga jezika. Tak so se navčili od Slovincov zaznamenüvati cerkvene osebe, čase pa opravila, državne pa cerkvene oblastnike, poglavare, narode, dežele i vodé, n. pr. kerestény (krščenik),

pap (pop), megya (meja), király (kro), császár (casar), vajda (vojvoda), ispán (župan). Pa tüdi nasprotno so Slovinci sprejeli o svoj jezik precí madžarskih reči, posebno panonski, to je prekmurski Slovinci, šteri so več sto let živeli sküпно z Madžari v ednoj i istoj državi.

Ropanje Madžarov po slovenskoj zemli. Že v prejšnjem poglavji smo pisali, da je ne bilo skoro po celoj Panoniji niti edne cerkve, vse so porüšili Madžari i pomorili na jezero krščenikov. Pa vendar, gda so prišli proti konci desetoga stoletja znova misijonari na Madžarsko, so najšli ešče dosta skrivnih krščenikov.

Posebno žalostne razmere so bile v slovenskih deželaj, zato ka so Madžari, gda so se nikelko vdomačili v novoy domovini, začnoli ropati po bližnjih i daljnih pokrajinaj. Dostokrat so prišli v Nemčijo, Francijo i v druge dežele. Pot v te pokrajine pa je vodila prek zemle slovenskoga naroda i madžarska povoden se je vlejala skoro vsakše leto prek slovenske zemle, püščajoč za sebov razvaline pa pogorišča.

Najbole je vlekla Madžare bogata i lepa Italija, štera je že pred Madžari privabila dosta različnih narodov. (Dale.)

Dečinski den na Malo mešo v Črensovcih.

Na Malo mešo bomo obhajali v Črensovcih drugi dečinski den. Namen proslave je zbuditi v gingavoj mladini *lūbezēn do treznosti*. Spored je sledeči:

1. Popoldnevi ob 2. navuk za deco: Lepota i haski treznosti po zgledi treznoga deteta Marijike. Govor bo meo č. g. katehet Ivan Vrbanjšek.

2. Procesija dece, v šteroj de ta popevala Marijine litanije i prosila treznost po priprošnji deteta Marijike za naš narod.

3. Pred Najsvetejšim posvetitev dece za treznost, blagoslovitev dece i prošnja dece za nesrečno deco v Rusiji i vso deco, ki je v nevarnosti, da zgubi vero. Večernice opravi vlč. g. dr. T. Kelenc, ravnateo Martinišča, ki bo vodo procesijo z drugimi duhovniki.

4. Veselo igranje pri cerkvi. Igralo i popevalo de se. Pri igri pridno naprej celo ti mali vražiči i šenti, ki do deco zapelavali na pijanost. Angelčki do njim pa pomagali, da je preženejo. Preveč lepo pa veselo bo, zato pridite dečjca!

V procesiji bomo pali nesli podobo deteta Marijike. Lepo jo ovenčamo, v samih rožaj bo.

Zavolo preslabe letine i gospodarske stiske, letos ne bo senja. Vsako dete naj prinese falat krūha pa kakši sad za obed, kupovati ne sila nikaj; za piti je pa zdrava voda pri cerkvi, štera ne sfali.

Tista deca, štera do znala zapelivci vražiči najpametnejše odgovor dati i ga zavrnoti, do junaki dneva.

Sporazumno z cerkvenov oblastjov vas vabi, draga dečica, na Malo mešo v Črensovcē

Stric od Marijikinoga Ogračeka.

Denešnje Angleško katoličanstvo.

Amerikanski list „The Catholic Historical Review“ je prineso lepi članek od zdajšnjega angleškoga katoličanstva, šteroga je napisao Daniel Sargent. Čeravno je število angleški katoličancov malo (okoli 2 i pol milijonov), zavzemajo v svetovnom katoličanstvi važno mesto, či zavolo drugoga ne, že zavolo toga, ar majo močen vpliv v angleškoj državi.

S pogledom na malo število katoličancov majo od 1909 l. svoj „Catholic Social Guild“ veliko društvo, štero se briga za *odgojitev katoličanskih delavcov*. To združenje ma 130 vrst, štere se bavijo s prosvetnim delom. To delo je skromno. Nikšij zastav, ne manifestacij, ne demonstracij nemajo. Starinski krogi jih tožijo, da so socijalisti, ali oni se na to ne genejo i trdijo, da se ravno zavolo slabe strani socializma odgajajo za javno življenje; zato se pogosto dogaja, da so ravno katoličanski delavci voditelje razni družb.

Velko skrb majo angleški katoličanci za šole. Zdaj majo njihove osnovne šole okoli 425.000 dece. Gotovo jako veliko število za 2 i pol milijona katoličancov. V Angliji nega katoličanskih visokih šol, zato hodijo katoličanci na državna vseučilišča. Ali duhovništvo ne prepūšča mladine samoj sebi, nego jo vabi na vseučilišče tak, ka ta ma tam staro večino ali pa bar jake oddelke. Tak v Oxfordi v šoli modernizma je dnes 150 katoličanskih študentov. V Oxfordi majo dnes svoje hiše benediktinci, dominikanci, frančiškani i jezuiti. Tam deluje tudi znani jezuit P. Martiudale.

„Catholic Truth Society“ (Društvo katoličanske istine) ma nalogo, da širi dobre liste. Po bojni je razvilo društvo veliko delavnost. V l. 1930. je društvo razširilo 1,250.000 listov. Tej listi se odavlejo pred cerkvami. Tak se je odalo samo pred katedralov v Westminsteri 75.000 listov. Najbolšo odajo majo listi socialnoga i pobožnoga značaja.

„Catholic Evidence Guild“ ma nalogo, da se z govori bojjuje za katoličanstvo. To društvo ma 700 organiziranih govornikov, od šterij nastopa naednok 150 tjedensko. Tej govorniki delajo vse brezplačno. Mogli bi je viditi kak po parkaj i vulicaj razlagajo katoličanski navuk. Največ govoriyo od potrebe, ka se vse vere združijo s katoličanskov.

Redovnikov je v Angleškoj lepo število. V novom časi se je ustanovilo osem novi samostanov za karmeličanke.

Povrne se vsako leto 10 do 20 jezero luteranov i to vsako leto več. Letno se spreobrne na katoličansko vero tudi 20 fararov.

Vodi to spreobrnitev pisateo Chesterton. Katoličanski velki tisk se dnes jako dobro razvija i služi za spreobrnitev tak ka se dnešnje lepo stanje katoličanstva ne da primerjati z onim pred bojnov.

Angleški katoličani želejo, naj bo njihova inteligenca (gospoda) dobro povčena vu svojoj veri. Tak je ravno v najnovjšem časi osnovan v Londoni zavod za inteligenca, na šterom se predava bogoslovje, modroslovje, sv. pismo i cerkvena zgodovina. Predavatelje so najbolši predstavniki angleškoga duhovništva. Včenje trpi po 3 leta.

Angleški katoličani majo tudi svoje teškoče. A ne obvūpajo. Borijo se naprej i čuvajo svoje vrline v največjoj meri, naj se čuje samo dober glas od Angležov, ka te kak takši majo v državi povsod reč i dostop. Na te način more uspešno pomagati Cerкви pri spreobrnitvi Anglikancov (luteranov).

Povedano je, da Angleško katoličanstvo dobro napreduje, a ne samo zavolo povrnenj luteranov, nego zavolo toga, *ar je mladina zdrava, nepokvarjena* i se katoličansko ljudstvo bole povnožava kak ostalo v državi.

„Oservatore Romano“ list papove države iz Rima javla, da je v Rimi prestopo na den Srca Jezušovoga v katoličansko vero angleški učenj protestantski pastor dr. W. E. Oschard.

Te se je narodo 1877. Prvo njegovo delo je izšlo 1908 po naslovom „Razvoj vere staroga veka.“ Postano je misijonski protestantski predgar v Londoni. Nato nje mi je bilo dodeljeno vodstvo glavnoga zavoda tak zvanoga kongregacijskoga lista.

Med tem delom išče istino i jo najde v katoličanskoj veri. Izroči se vodstvi jezuita Mc Gavrigea i pride do osvedočenja, da je Petrova stolica pečina, na šteroj je Kristuš zozidao svojo Cerkev i da Rim ma klūče kršćanstva, da je samo v katoliškoj Cerкви sigurnost-gvūšnost i da se samo v njoj i nindri indri ne najde podlaga, na šteroj je osnovana živa vera. Te luteranski vučenjak je siguren, da katoličanska Cerkev nikdar ne bo zatajila svojih navukov i pobožnosti. Pri njegovoj spreobrnitvi so bili navzoči v cerkvi njegov duhovni voditeo Mc Garrigle, jezuit i ravniteo kolegija sv. Bede msgr. Duchemin.

Ta spreobrnitev je najvažnejša v zadnjij letaj, ar je napravila veliki glas v vučenih londonskih krogaj; spreobrnjenec je najmre poznani kak najbolši govornik v Londoni.

Nemški katoliški shod v Esseni.

Nemški katoličani so priredili v tej dnevaj to je od 31. avgusta, do 5. septembra svoj sedemdesetprvi narodni katoliški shod. Tej nemški katoliški shodi so tak sijajno organizirani, da lahko služijo za vzgled vsem drugim shodom. Nemški katoliški shodi so nej samo zvūnešnje manifestiranje, ali prikazūvanje veličine, reda i moči katoliške Cerkve, nego vsak katoliški shod pri Nemcaj si stavi kak svojo najvažnejšo nalogo, rešiti eno ali več najvažnejših pitanj tistoga časa, v šterom se ravno takši shod vrši.

Letošnji nemški katoliški shod se vrši pod geslom reči: „Kristus v velemesti.“ Kristus, v velkom varaši, med fabrikami, mašini, dimom! Fabrično življenje je dnes jezeram i jezeram delavcov redna življenjska pot, reden služ. Tej delavci majo dostokrat najmenje prilike služiti Bogi i skrbeti za svoje duše. Zato si je letošnji nemški katoliški shod stavo za nalogo rešiti to pitanje: preskrbeti fabričkim delavcom človeka dostojno življenje, dati njim priliko, da lahko vršijo svoje verske dužnosti, da pridejo do duhovnika i cerkve.

Za te shod se je pripravila vsa nemška katoliška duhovska i svetska inteligenca, politični, društveni i delavski voditelji, posebno pa nemška dijaška mladina. Kak so do zdaj vsi nemški katoliški shodi meli vzgledne uspehe, tak lahko čakamo tudi od zdajšnjega, da bo rešo to teško pitanje na zadovoliv način i da bo delavstvo v duhovnom življenji melo istinski hasek od toga.

Shod se nalašč vrši v mestu Esseni, ki leži v sredi najbolje industrijske pokrajine, gde je največ nemških delavcov katoliške pa tudi drugih veroizpovedi.

Če človek malo premišlavle od toga velkoga nemškoga katoliškoga shoda, poleg pa den na den čtēmo i vidimo celo vrsto pokrajinskih euharističnih kongresov po našoj slovenskoj zemli, nas obide tiha žela, na bi tudi naša krajina ednok priredila eden izrazito euharistični kongres.

Tej pokrajinski ali dekanijski shodi ali kongresi, se samo ob sebi razmi, nemrejo meti tak velkoga pomena i tudi ne rešiti takši pitanj, kak eden velki narodni katoliški ali euharistični kongres. So pa v vnogom pogledi za nas vse velkoga pomena. Zbere se ob takšoj priliki silna množica ljudi istoga mišljenja i čūtenja. Vidimo ob takšoj priliki, da nas je nej malo i je nej potrebno bojati se pred nikim. Rešijo se pa ob takšoj priliki z združenimi močmi mnoga pitanja, šterih posamezni nikak ne bi mogao v red spraviti. Vsi tej shodi, gde šteč se vršijo, rodijo obilo blagoslova i tudi naša krajina je toga potrebna. Zato naj tisti, šteri so za to pozvani stopijo naprej i začnejo s pripravami, vse naše ljudstvo je za njimi.

Dare za spomenik + Števani Kùhari

so poslali sledeči: iz Črensovec: Vredništvo Marijinoga lista Din 1500, N. N. 50, gg. Š. Lutar, šol. upr. 20, J. Klepec, trg. 20, I. Kocet, trg. 20, S. Bauer, gost. 20, I. Cigan, cest. mojster 20, I. Žagar, trg. 10, Z. Pegan 10, M. Nemethy 10, J. Kramarič, trg. 5, F. Polak 3. Iz Ljubljane: rektor vseučilišča g. dr. M. Slavič 100, vseuč. prof. dr. F. Grivec 25, prof. dr. G. Pečjak 100; iz Subotice: gvardijan o. Klement Veren 50; iz Sobote: Iz. Hahn, trg. 30, F. Kerec 25 Din., Bajlec F. advok. c. 20 Din.; iz Maribora: gg. F. Časl, kanonik 20, dr. M. Vraber, kanonik 20, prof. S. Milač 50; iz Beltinca: gg. M. Jericijo, učiteljica 30, E. Zorko, učitelj 25, † J. Tivadar, učit. 50; iz Dokležovja: g. D. Tratnjek, šol. upr. 30; iz Trnja: g. Hvala, šol. upr. 30; iz Dobrovnika: g. Š. Benkovič, upr. pošte 20; iz Žitkov: g. Žerdin, trg. 10. — Vsem Bog plati! Ostala imena drugoč.

Dnevni glasi.

Šolstvo v Sloveniji. Te dni se začnajo šole. Kda se pa začne redno včenje na srednjih šolah ne vemo, ar so se med počitnicami zgodile velke spremembe. Dozdaj je bilo najprej v Sloveniji vpokojenih 8 ravnatelov i 30 profesorov, službo je zgubilo (reducirani) 29 profesorov i učitelov na srednji šoli, v kraje zvüna Slovenije pa je premeščenih 8 profesorov (eden med temi je že odpovedao službo). Tak se je število srednješolskih učitelov zmanjšalo za 73 ljudi, telko jih je bilo v novinaj objavljenih. Srednješolski zakon veli, da morajo biti 31. avguste vse učne moči na mestih. To se pa zdaj ne zgodilo, zato se redno včenje nemre začnati.

Velesejem v Ljubljani se vrši tüdi letos med 3. i 12. septembrom. V tom časi obiše našo lepo Ljubljano, ki je gospodarsko i prosvetno središče Slovenije, več desetjezèr tühincov. Jesenska razstava kaže kmetijstvo (živina, mlekarstvo, poljedelski stroji), slovenske knjige i umetniške slike, obrtništvo (pohišstvo) itd. Pri toj priliki bo tüdi zbor *narodnih noš* iz vseh slovanskih pa tüdi drugih držav. Na železnici se dobi polovična vožnja, legitimacije pa pri raznih uradaj i društvaj. Posebno našim obrtnikom priporočamo, da si poglednejo to vsakoletno razstavo!

Pred sodiščom v Ljubljani so se zagovarjali eden dečko i tri kmetice iz Komende na Gorenjskom. Obtoženi so bili, da so 16. maja metali kamenje na orožnike. Te den se je najprej slavila 60 letnica dr. Korošca, razvile so se demonstracije (navdušeno kričanje), orožniki so nastopili proti i na nje kapalo kamenje, kak pravi obtožnica. Dečko je obsojeni na 40 dni zapora, ženske pa ešče ednok prido na sod s svojimi svedoki.

Pogorelo je dosta hiš v vesi Onek pri Kočevji. Kvar sega do 2 milijonov Din. **Katoličansko dijaštvo** pa izobraženci majo med 2. i 5. septembrom veliko zborovanje v Zagrebi. Zastopniki Slovincov, Slovakov, Čehov, Polakov, Ukrajincov, Hrvatov i Rusov znova pokažejo sveti, da se mladina slovanskih narodov resno pripravla na lepšo bodočnost na podlagi katoličanskoga življenja i slovanskoga bratstva.

Vučitelsko društvo za vso Jugoslavijo je melo v Belgradi te dni svoj zbor.

Kak pred kratkim na zbori profesorov i poštarov (tüdi v Belgradi), tak so se tüdi na vučiteljskom godile velke zmešnjave. Prvi den je bilo spoj samo kreganje; ništèrni so ne zadovoljni s tem, da vodstvo dela i guči proti mišljenji ednoga dela vučitelstva. Spoj vidimo, da je zadnji čas prišlo po sveti v navado, ka ništèrni želejo, naj bi vsi ljudje ednako mislili i celo pravili čarno tistomi, ka je v istini belo. Takši ljudje so daleč zaostali!

Vogri so izdali pošne znamke s podobov sv. Elizabete v proslavo 700 letnice te svetice, ki se je narodila v Požuni.

V Lurdi je melo pogovore katoličansko dijaštvo iz vsega sveta. Njihovo delo ide za tem, da se vseširog naseli mir Kristušov.

Slovenske kraje je obiskalo letos do 31. julija okoli 50 000 tühincov. Znano je, da dobiva Slovenija dober deo svojih dohodkov iz takzvanoga tujskoga prometa, to je: mnoga letovišča (na pr. Bled) i planinski kraji (na Gorenjskom) živijo od obiskavanja tühincov, ki iščejo v naših lepih krajaj počinka, zdravja itd. Takši kraji pa tüdi znajo skrbeti za tujce. Ali v našoj krajini kaj mislimo na to, da bi tüdi na naše Goričko što prišeo, če bi mi za to poskrbeli? Ka pa sobočka občina? Ptuj je malo vekši i računa, kelko ljudi ga obiše. Ne bojmo tak zaspani! *Toga* dela se poprimimo!

Razgled po sveti.

Komunistinja, starostna predsednica nemškoga parlamenta. V tork, dne 30. augusta je prišao vküp novoizvoleni nemški parlament na svoje prvo zasedanje. Po staroj parlamentarnoj navadi otvori prvo sejo parlamenta najstarejši poslanec. Slučajno je pa v novom nemškom parlamentu, bio najstarejši član komunistovska poslanka Klara Zetkin. Na nemškom, kak v vnogi drugi moderni državaj lahko namreč tüdi ženske kandidirajo i postanejo zastopnice ljudstva.

Klara Zetkin, stara betežasta ženska, je komaj prišla v parlament, tak, da so njoj njeni komunistični tovariši ešče morali pomagati do predsedniškoga stolca. Tü je najprve prečtela svoj jako navdušeni komunistični govor i izrazila želo, da bi kak starostna predsednica najraj otvorila tüdi zborovanje nemške komunistične republike. Po njenom govori so bile volitve predsednika parlamenta, štero mesto je dobo kapetan Göhring, kak član najmočnejše parlamentarne skupine, to je Hitlerovcev.

Zavolo katoliškoga kongresa je prekinjeni nemški državni zbor. Kak velki ugled vživajo v Nemčiji poslanci Centruma, to je katoliške stranke, se vidi iz toga, da je predsedstvo nemškoga parlamenta odložilo zasedanje parlamenta, samo naj bi se člani, poslanci katoliškoga centruma lahko udeležili katoliškoga shoda v Esseni.

Poslanci na shodaj. Ar naša narodna skupščina v Belgradi ešče tak naskori nikše seje nede mela, so vsi poslanci dobili zapovid, da morajo držati med ljudstvom kak li mogoče največ shodov. Tak tüdi poslanca iz naše krajine gg. Benko i Hajdinjak v zadnjem časi redno spunjavleta to zapoved i prirejata razne shode, gde ljudem razlagata dnešnji teški položaj i vzroke, kak smo do toga prišli. G. Benko je v Tešanovci obečao, da bo naskori bolše i če prle nej, za pol leta garantira, da bo bolše.

Ne skrivlite srebrni penez! Vnogi so komaj čakali, da njim je prišeo srebrni penez do roke, pa so ga že zaprli v škrinje. Mislijo, da je te penez več vreden, kak papernati. Tem se zna tak zgoditi, kak tistim Amerikancom, šteri so pred leti zlate pa srebrne dolare z Amerike domo prinesli, pa so te tü menje za nje dobili, kak za papernate. Šteri so ob meji doma so že tüdi sami prišli na to, da je srebrni penez ne več vreden, kak papernati, nego ešče menje. V istini ma srebrni 10 dinarski penez v sebi nekaj malo prek 2 dinara vrednosti i lahko ž njim plačujemo samo v notranjosti države. Odzvüna države nam ne dajo več za njega kak 2 dinara, zato je nespametno te peneze vö nositi ali pa v skrinje zapirati.

Dajmo peneze v hranilnice! S tem včinimo sebi i drugomi hasek. Sebi hasnimo, ar nam penez ne leži doma brez vsej dohodkov, nego nam v kasi nosi lepi intereš. Drugim pa hasnimo, da lahko pridejo v posojilnicaj do primernoga posojila, se zmorejo z nevol, poplačajo duge, zidajo, trgujejo i tak dale. S tem se širi gospodarski promet, rastejo cene i se širi blagostanje. Zato s penezami v posojilnice, da bo nam vsem v hasek.

Peneze delajo. Kem vekša je nevolja telko bole iščejo različni ljudje, kak bi nak najležejši način mogli priti do penez. V zadnjem časi so vnogi probali delati naše papernate dinare, nego prehitro so njim prišli na sled. Papernati penez je ne ravno lahko napraviti tak natančno, da se ne bi mogao prepoznati od pravoga državnoga peneza. Tü trbej paziti poleg natančne slike tüdi na prave farbe i paper. Tak je eden takši majster meo smolo v Ljubljani, gda je z napravlenim papirnatim penezom v trgovini plačüvao, pa je farba s penez na mokri prstaj gospodične v trgovini ostala, on je pa vroke prišao. Malo ležej je delati kovani penez. Pa tüdi tü majo nevolu tisti, šteri je delajo. Spravili so se zdaj na 10 pa 20 dinarske peneze. Iz olova i cinka je

